

Motion till riksdagen

1988/89:U530

av Erling Bager och Lars Leijonborg (båda fp)
Observatörsplatser i Nordiska Rådet för Estland,
Lettland och Litauen

1988 blev ett händelserikt år i de baltiska länderna. En rad händelser inträffade som visar att yttrandefrihetens gränser vidgats påtagligt. De estniska, lettiska och litauiska folken uppnådde denna ökade frihet genom att modigt kräva att signalerna från Moskva om glasnost och perestrojka måste få konsekvenser i praktiken. Vart och ett av de tre folken kräver respekt för sin nationella särart; sin egen kultur, sitt eget språk och sin egen historia.

I Estland, där frihetsrörelsen kommit längst, bildades Folkfronten samt återinfördes den egna flaggan och den egna nationalsången. Ett arbete inleddes som syftar till att få delrepubliken erkänd som en ekonomisk frizon. Under året inträffade också en mycket uppmärksammasad författningsstrid med Högsta Sovjet i Moskva, som också bottnade i det estniska önskemålet om en ökad nationell bestämmanderätt.

För de flesta svenskar är utvecklingen i Baltikum mycket glädjande. De många som intresserat sig för de tre länderna, vars historia är så nära sammanflätad med Sveriges, har beklagat att informationen om situationen varit så bristfällig och att möjligheterna till personliga kontakter varit så små. Hos andra svenskar, som ägnat de baltiska staterna mindre intresse, har rapporteringen om den "sjungande revolutionen" skapat en nyfikenhet.

Starka folkliga rörelser i alla de tre staterna kommer att arbeta vidare för en högre grad av nationellt oberoende. Genom vår geografiska närhet, vår neutralitet och de många exilbalterna i Sverige har det svenska folket unika möjligheter att både följa och stödja frihetsprocessen. Svenskarna omfattar utan tvekan esternas, letternas och litauernas kamp med den största sympati. Ett kulturellt och ekonomiskt uppsving i Baltikum skulle kunna betyda mycket för Sverige, även om det argumentet självfallet är betydelselöst i jämförelse med vikten av att tre grannfolk får värdigare och drägligare livsmöjligheter.

Baltikum är i vissa avseenden en del av Norden. Det är nu av vital betydelse att kontakterna mellan de tre baltiska staterna och resten av Norden utvecklas. Sådana kontakter kan främja en fredlig och demokratisk utveckling i Baltikum. Vi bör således verka för bredast möjliga kontaktyta mellan våra länder och folk. Offentliga organ och institutioner, fackliga organisationer, partier, kyrkor, teatergrupper och många andra bör i den utsträckning det är möjligt söka kontakter.

De tre baltiska delrepublikerna av Sovjetunionen bör också erbjudas observatörsstatus i Noriska rådet. Ett sådant erbjudande skulle understryka

det nordiska intresset av kontakter med de tre länderna och markera vår positiva hållning till den utveckling som nu äger rum.

Mot. 1988/89
U530

Det kan påpekas att andra sovjetiska delrepubliker är medlemmar i internationella organisationer. Ett par delrepubliker är t.o.m. medlemmar i FN. Det finns ingen anledning att förutsätta att en inbjudan av detta slag skulle tas upp negativt av centralregeringen i Moskva.

Observatörsplatser skulle skapa officiella kontakter som kan underlätta det nyssnämnda kontaktskapandet mellan enskilda och organisationer på olika sidor om Östersjön. Det skulle också ge värdefulla möjligheter till informationsutbyte mellan parlamenten i länderna.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige i kontakter med de övriga medlemsländerna i Nordiska rådet bör verka för att de baltiska unionsrepublikerna Estland, Lettland och Litauen erbjuds observatörsstatus i rådet.

Stockholm den 25 januari 1989

Erling Bager (fp)

Lars Leijonborg (fp)